

Nieuwsbrief van de Stichting Vrienden van de Hackfortsche windmolen

Voor sponsors, donateurs en andere begunstigers van de Stichting Vrienden van de Hackfortsche windmolen.
Uitgave nr.16 Mei 2018

De naamsverandering van de stichting Vrienden

Tot 1999 was de windmolen van Hackfort eigendom van de gemeente Vorden. In dat jaar ging de molen over naar een nieuw opgerichte stichting, de Stichting Vordense Molens. Meteen werd ook een vriendenstichting in het leven geroepen: De Vrienden van de Vordense Molens. De beide stichtingen waren opgericht om één of meer molens in Vorden in stand te houden en te laten draaien. Al snel was duidelijk dat de molen de Hoop en de Lindese Molen in goede handen waren en dat de Stichting Vordense Molens zich vooral moest richten op de molen van Hackfort.

Vorig jaar hebben we onze vriendenstichting de naam gegeven die de lading beter dekt; "**Stichting Vrienden van de Hackfortsche Windmolen**". Daarmee heeft onze molen een eigen naam gekregen! Was zij eerst gewoon een naamloze molen die bij Hackfort hoorde, wij noemen haar nu "De Hackfortsche Windmolen". Wel met "sch" (Hackfort**sch**e), waar de Hackforter watermolen

het moet doen met "er" (Hackforter). Aan deze keus is wat historisch en taalkundig onderzoek vooraf gegaan. Die naam is vervolgens meteen op de baard van de molen geschilderd.

De Hackfortsche Windmolen

lag aan de Hackfortscheweg (later Het Hoge) die ongeveer parallel liep met de Hackfortsche Beek. De Hackfortscheweg was feitelijk een voortzetting van de Baakseweg en de Hackfortsche beek was eigenlijk het stukje Baakse Beek dat door Hackfort stroomde.

In Vorden noemde men deze beek ook wel de Vordense Beek. Formeel heet deze beek "Baakse beek", naar Baak, de plaats waar de beek in de IJssel uitmondt.

In de Baakse beek draaiden in vroeger eeuwen wel een zestal watermolens die halverwege de 19de eeuw werden afgebroken. De enige watermolen die behouden is gebleven is de Hackforter Watermolen.

Halverwege de 19de eeuw was er een economische opleving in agrarische Achterhoek. De drie molens (De Hoop, de Lindese molen én de Hackfortsche molen zijn allemaal in die tijd gebouwd, veel boerderijen stammen ook uit die tijd).

Hoe is de windmolen van Hackfort nu midden in een woonwijk terechtgekomen?

Omdat die woonwijk nog niet bestond! Het landgoed Hackfort strekte zich veel verder uit langs de Baakse- en Hackfortscheweg en de molen is dus gewoon op Hackfortsche grond gebouwd. Het Hoge was, met haar natuurlijke hoogte, een logische plaats om een molen neer te zetten.

De Hackforter watermolen en de Hackfortsche windmolen.

Deze hebben formeel niets met elkaar te maken hebben. De eerste hoort bij Natuurmonumenten en de windmolen hoort bij onze stichting. Historisch gezien zijn ze broertje en zusje.

De watermolen was afhankelijk van de waterstand en van de capriolen (stuwen of niet) van de hoger of lager gelegen watermolenaars. Dat was allesbehalve een bedrijfszeker model. Zeker 's zomers, als er weinig water was, kon er niet gemalen worden.

Windmolens waren door hun omvang in staat om grotere producties te draaien. Een voordeel, als er geen water in de beek stond. In de oorlog zijn beide molens door de baron weer maalvaardig gemaakt en de dochter van molenaar Gerritsen weet nog goed dat haar vader geregeld naar de watermolen ging om daar te malen. Oude tijden herleven als onze collega water-molenaars weer zakken graan naar onze (wind-molenaars) brengen die wij dan in tijden van waterschaarste op ambachtelijke wijze tot veevoer kunnen malen.

Hoe gaat het ondertussen op de molen?

In maart kregen wij een prachtig present in het kader van Nederland Klust, een initiatief van het Oranjefonds. Onze molen was door de Rotaryleden uit Zutphen uitverkoren om een dag mee te helpen bij het schilderwerk op de molen. We kregen ook een budget voor verf en andere attributen. Het was gelukkig een prachtige dag en de klussers konden trots en tevreden naar huis gaan.

We hebben dit jaar geen grote reparaties hoeven uitvoeren. Wel is de molenbouwer met een hoogwerker bij de molen geweest om de sterkte van de roeden (wieken) door te meten. Die was goed. Belangrijk, want met zo'n grote molen mag je geen enkel risico lopen.

De BRIM-regeling en het PIP-model

Soms hoor je de misvatting dat Rijksmonumenten ook helemaal door het Rijk moeten worden onderhouden. Maar het Rijk néémt, via de BRIM-regeling (Besluit Restauratie Instandhouding Monumenten) een substantieel deel van die uitgaven voor haar rekening maar het ontbrekende deel moet worden opgebracht door, in deze volgorde, de Gemeente, de Provincie en de plaatselijke betrokkenen. En het zijn vooral de plaatselijke betrokkenen, die ervoor zorgen dat de subsidies goed worden besteed en die het monument koesteren. Vaak zijn zij georganiseerd in een stichting die eigenaar is en een vriendenstichting die haar best doet om belangstelling te wekken bij de donateurs. De geschatte instandhoudingskosten van onze molen zijn € 8.400 per jaar. Van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed ontvangen wij vanwege de BRIM gemiddeld € 5.000 per jaar. Voor draaipremie en subsidie van de provincie nog eens € 2.000.

Een rekensommetje leert dat de molenstichting op papier € 1.400 tekortkomt. Maar dan praten we over het subsidiabele deel van de kosten, het deel dat echt de instandhouding van het gebouw betreft. Er komen nog andere kosten bij die niet subsidiabel zijn, zoals verzekeringen, water en elektra, kosten voor de monumentenwacht, controle bliksemafleiding, blusvoorziening etc. Deze bedragen elk jaar ca. € 3.000. Onze eigen bijdrage aan de molen wordt dan, opgeteld, € 4.400.

Met uw donaties kunnen we jaarlijks rekenen op ruim € 2.000.

De molenaars doen veel kleine reparaties, onderhoud en schilderwerk. Dat is de eerste winst. De rest moet komen uit de reserve van de Stichting Vordense Molens, de eigenaar van de molen die als een goede huisvader deze reserve beheert in de wetenschap dat er altijd weer ingrijpende klussen zullen komen, die dan vaak tienduizenden Euro's of meer kosten.

Tot slot.

U bent één van onze donateurs. En u begrijpt hoezeer uw bijdrage voor ons een onmisbare inkomstenbron is en wij hopen dat u ook dit keer uw donateur bijdrage wilt storten.

Wij hebben de ANBI status (Algemeen nut beogende instelling) en we vinden dat ook geheel terecht. Wij kennen geen strijkstukken en eindejaars-bonussen. Ieder dubbeltje wordt voor úw molen gebruikt! U draagt als donateur uw steentje bij aan het behoud van de Hackfortsche windmolen en we hopen dat u, alleen aan dat feit al, voldoening beleeft.

Bijgaand ontvangt u de nota met daarop het bedrag ingevuld dat u vorig jaar hebt gedoneerd. Bij voorbaat dank en met "wiekende groet".

Stichting Vrienden van Hackfortsche Windmolen

p.a. Lindeseweg 9
7251 NG Vorden
Tel. 0575-551021